

Hol a békesség?

Időpont: 1956. december 25. Karácsony 1. napja.

Helyszín: Győr-Újfalu.

Oltári ige: Ézsaiás 9,6-7.

Ének: 139, 135.

Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán lesz, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fejedelmének! Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége a Dávid trónján és királysága felett, hogy fölemelje és megerősítse azt jogosság és igazság által mostantól mindörökké. A seregek Urának buzgó szerelme művelendi ezt!

Ima: Úr Jézus Krisztus! Te bűn nélkül születél, ki az én bűneimmel terheltté meg, embernek gyermeke, Ki mégis Istennek egyszülött Fia vagy, Világ Királya, Ki mégis szegény pólyába burkolt síró csecsemő vagy, Mindenható, Ki mindent megtehetsz, ugyanakkor még ember és kicsiny is tudsz lenni, Világ Megváltója, Ki az Atyával és a Szentlélekkel egységben élsz és uralkodsz mindörökké, az angyalok serege zengi odafenn dicséretedet, egyházad magasztal a földön, bölcsődnél kiáltok én ujjongó szívvel: Halleluja.

Ámen

Alapige: Lukács 2,14

Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!

Bibliánkban három mondat a karácsonyi ének. Az első mondat így szól: „*Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek*”, a középső így: „*és a földön békesség*”, és az utolsó így: „*és az emberekhez jó akarat!*” Ezen a mostani szent ünnepezen irányítsuk oda figyelmünket csak a középső ének, az angyali éneknek arra a pár szavára: E földön békesség.

Valahányszor a karácsonyi éneknek ezt a szakaszát külön megfigyeli az ember és akár a körülötte lévő, akár a benne levő körülményekre gondol, akkor nem csoda, ha sokszor elkezd csóválni a fejét és szívében valami keserű érzéssel, ajkára tódul az a kérdés, amit egyszer az első világháború egy háborús karácsonyán így fogalmazott meg egy megkeseredett szívű keresztyén ember: Igazat mondtak-e a betlehemi angyalok?

Sokféleképpen lehet értelmezni nyelvtanilag ezt a mondatot: e földön békesség. Lehet ténymegállapítás. Hogy az angyalok nem akarnak mondani mást, csak azt, hogy mikor Jézus a világra jött, karácsonykor vele együtt a békesség is erre a világra lépett. Lehet ezt a mondatot úgy megállapítani, mint valami ige részletet, akkor nem azon van a hangsúly, hogy most békesség van, hanem azon, hogy Jézus Krisztussal békesség lesz ezen a földön. És lehet ezt a mondatot úgy nézni, mint egy isteni programot. Mintha az angyalok mondanák el Jézus helyett karácsonykor az ő programbeszédét és leszögeznék azt, hogy az ő programja, békesség e földön.

Akárhogyan nézzük ezt a mondatot, minden körülmények között meg kell állapítanunk, hogy e között és a valóság között rettentő űr tátong. Amikor karácsonykor először hangzott a betlehemi éjszakán angyalok ajkán ez az ének, akkor sem volt valóság, mert ha a békességnek lényeges kelléke a szabadság, nyilvánvaló dolog, abban az időben Betlehemnek és Izrael népének nem volt békessége, mert nem volt szabad ország. Idegen hatalom katonái tartották megszállva. A római légiók dárdáin és sisakjain csillogott a verőfény az egész zsidó országban. Amerre jártak, megnémultak a honfiak, ellenséges tekintetet vetettek rájuk az indulatosabb természetűek. Hol van a békesség egy megszállott országban?

De másért sem volt békesség. A karácsonyi történet maga is rámutat egy nagy békétlenítő időre. Augustus császár, aki adóösszeírást és ezért népszámlálást rendelt el, megbolygatta az egész világot. Ha békesség alatt azt értjük, hogy az ember élhesse nyugodtan a saját gondolatait, terveit szerint a maga életét, ebbe senki halandó ne avatkozzon bele, őt ne kényszerítsék olyan dolgokra, amelyek akár érdekével, akár felfogásával ellenkeznek, akkor egészen világos az, hogy karácsonykor Betlehemben és zsidóországban nem volt békesség. Hiszen el kellett menni mindenkinek népszámlálás végett a maga szülővárosába. József szegény, iparos ember volt, akinek nem volt félretett tőkéje, egyik napról a másikra kereste a maga és hozzátartozóinak kenyerét szorgalmas kezével. Egyszer egy császári parancsra le kellett tenni szekercéjét, ott kellett hagyni gyaluját, be kellett csukni műhelyét és útra kellett indulni. A császár nem kérdezi miből fog megélni, ha nem tud dolgozni és mit fog enni, ha elfogy az útravalónak vitt elemőzsiája? És itt van Mária, amint az evangélium mondja el – neki jegyeztetett vala feleségül és utolsó óráiban élő asszony. Nem az volna természetes, ha békesség van ezen a földön, akkor egy ilyen asszonyt ne kényszerítsenek arra, hogy hosszú napokon át keserves gyaloglást vagy számarhátan való utazást kényszerítsenek rá, kitegyék annak a veszedelemnek, hogy valahol, talán országút szélén, árokban hozza világra gyermekét. És nincs irgalom. Ahogy Józsefnek el kellett menni, Máriának is útra kellett indulni. Hát hol van a békesség?

Még tovább megyünk. Mikor megérkeznek Betlehembe, ha békesség alatt nyugalmat értünk, akkor első karácsonykor Betlehemben nincs békességük, mert nincs fejüket hová hajtani. Hiába mennek végig a városon, nekik is vannak ott rokonaik, szegről-végre atyafi az egész város, hisz csupa Dávid városából való atyafi mind. Persze ők nem tartoznak a gazdag rokonok közé. A gazdagok, előkelőek, a hatalmasok minden bizonnyal megtalálják rokonaikat Betlehemben, de szegény rokon a gazdagnál hiába kopogtat. Nézzetek végig ezen az éjszakán Betlehem utcáján, amint halotthalványan vonszolja magát Mária a sötét utcákon, amint próbál egymás után kopogtatni ajtókon férje és nincs helye. Hát hol a békesség kérdezi az ember?

És ha átugrunk most 2000 esztendőre s csak nagy távlatban nézünk végig a világ történetében, akkor is meg kell látnunk, hogy békesség nem volt ezen a világon még akkor sem, mikor elhallgattak a fegyverek, mikor talán sehol a világon nem volt háború, mert az emberek akkor meg marakodtak egymással. A szomszédok akkor is összevesztek egy kaparó csirkén talán, a rokonok meg a testvérek akkor is perlekedtek az örökségen, az egymást bántó és tépő emberek nyelve akkor is meghurcolta a másikat és lett belőle harag és békétlenség. Hol a békesség?

És nem kell sok magyarázat, hogy ma azután igazán nincsen békesség! Hiszen amerre nézünk a világon, hol itt, hol ott ropognak a fegyverek, dördülnek az ágyúk és robbannak bombák, egyre menetelnek a katonák. Sebesültek jajgatnak, halottakat siratnak és gyászolók hordoznak szívükön egy életen keresztül be nem gyógyult sebeket. Algíria, Suez, Indonézia, Magyarország, hol van a békesség?

Ha eltekintünk a világ eseményeitől és ma csak a magunk szűk körére gondolunk, hol van ma ezen a karácsonyon a békesség? Mennyien hiányoznak! Hiányoznak azok, kiknek vére omlott Budapest utcáin, hiányoznak azok, akiknek nincsen nyomuk, eltűntek a forradalomban. Hiányoznak azok, akik vándorbotot vettek kezükbe, mert úgy érezték, ott kint békességük lesz, mert itt nincs. Vajon van-e békességük ott ezen a karácsonyon? ... Lehet, hogy szeretet ott is körülveszi őket, valószínű, hogy megvan a betevőfalatjuk és nem kell dideregni nekik. Lehet, hogy szép tervek és reménységek tárulnak fel előttük, de az, hogy idegenben vannak, ha könnyen itt is hagyták e tájat, hazát, portát, kenyeret, az atyafiaikat, azért most mind hiányzik nekik. Hol a békesség az ő szívéből és hol a békesség a mi szívéből? Ők minket siratnak, mi meg őket siratjuk. Hát igazat mondtak a betlehemi angyalok?

Kedves testvérem. Az Írásnak mindig igaza van, akkor is, ha nem értük, ha nem látjuk, még akkor is, ha nagyon fáj az igazság. Az angyalok igazat mondtak akkor, mikor így énekeltek: A földön békesség. Mert nekünk nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten a világot és benne az embert is úgy teremtette, hogy a világ és mi emberek nem vagyunk gép, mely Isten parancsszavára automatikusan végzi a munkáját. Mi erkölcsi lények vagyunk, Isten bennünket azzal a joggal teremtett, hogy azt mondhatjuk az ő világkormányzó és egyedül bölcs szavára: Igen Atyám és engedelmeskedünk neki, és úgy is teremtett, hogy nekünk hatalmunk van szembehelyezkednünk bölcs akaratával is és azt mondani: Nem úgy Atyám és nem engedelmeskedünk neki. Ami tehát itt a földön történik, azért nem lehet az Istent egyedül felelőssé tenni, mert ez a föld nem a mennyország hol angyalok szent serege engedelmeskedik boldogan és azonnal Istennek, hanem ez a föld az ember földje, hol az ember sokszor szembehelyezkedik Isten akaratával és Istentől kapott szabadságát arra használja fel, hogy fellázadjon Isten akaratá ellen és a maga feje után járjon.

Így derül világosság arra a kérdésre, van-e ezen a földön békesség, igaz-e ez az ének. Kettőn fordul meg a vásár. Azt kell megnézni, hogy Isten igazat mondott-e akkor, mikor ezt a mondatot mondta: e földön békesség. És vállalta-e az ember azt, hogy Istennek ez az akaratja igaz legyen? Egészen világos előttünk, hogy az angyalok ebben az énekben az Isten békeakarátját proklamálták, azt nyilvánították ki, hogy Istennek az az akaratja, hogy békesség legyen a földön. Nézzük meg mit mutat karácsony ebben a tekintetben?

Mindenekelőtt azt mutatja, hogy Isten a béke érdekében megtette a legnagyobbat, az első lépést. Tudod-e, hogy mi a legnagyobb dolog a béke érdekében? Mindig az első lépés. Az első lépés, ami ellen tiltakozik önérzetem, vagy igazságérzetem, amellyel azt mondom: Kezdje ő, mert ő volt, aki megsértett. Miért kezdjem én? Mikor nekem van igazam! Ez az első lépés nagyon nehéz, pedig a békétlenség is nehéz. Mert lehet, hogy egy ideig még az indulat fűti az embert, aztán elszürkül a sérelem, az indulat tüze is elhamvad, nem marad más, mint a keserűség, ami úgy rá tud nehezéni az emberre. Úgy tud vágyódni békesség után, csak azt az első lépést olyan nehéz megtenni. Várom, tegye meg a másik, közeledjen felém és én boldogan fogom meg a felém kinyújtott békejobbát. Kitért karral fogom átölelni azt, aki felém jön. De sok megbékélés maradt el a földön, mert egyiknek sem volt bátorsága megtenni az első lépést. Hányan mentek haraggal a szívből koporsóba azért, mert nem volt bátorságuk vagy erejük az első lépés megtetéséhez.

Az első karácsony arról beszél, hogy Isten megtette az első lépést, Isten kezdte nem az ember. Az az Isten, akit az ember megsértett, lépett oda karácsonykor Jézus Krisztusban az emberhez. Az Istent sértő embernek mondja, hogy béküljünk meg. Így nézz erre a betlehemi jászolra. Ne felejtse el, hogy a békességben mindig nagy dolog az áldozat, mert minden béke áldozattal jár. Isten odaáldozta a maga szentségét, félretette a maga nevelő elgondolását,

amelyek az első lépés megtételében talán meggátolták volna őt. Félretette önérzetét, igazságát, de nem ez volt mégsem a legnagyobb áldozat, hanem az, hogy lemondott fiáról. Az is nagy dolog lett volna, ha Isten az angyalok közül kiválaszt valakit, talán Mihály arkangyalt és azt mondja neki: Eredj fiam, nyíljék meg az ég, zengjen az ének, hogy békesség ezen a földön, hirdesd minden bűnösnek hajlandóságomat, hirdesd ki a nagy amnesztiát, hogy mindenkinek megkegyelmezek. Ez is nagy dolog lett volna, és mennyivel nagyobb történt ennél, mert Isten e szolgálattal egyetlen, egyszülött Fiát bízta meg. Mikor Jézust leküldte e földre, az ég üres lett, Fia nem maradt néki. Ha angyalt küldött volna, maradt még volna angyala, de Fia nem maradt néki. Úgy igaz, Isten mindent megtett azért, hogy Isten és ember között békesség legyen.

De mindent megtett azért is, hogy ember és ember között is legyen békesség. Jézus Krisztust azért küldte a megbékéltetés szolgálatára, hogy a bűnös embert és a szent Istent békítse ki egymással és azért is küldte, hogy az embert és embert is kibékítse. Tanítsa meg őket szeretni, a haragvókat, ellenfeleket, kibékítse még az ellenségeket is. Tudja szeretni az embert. Ezt gyakorolta Jézus. Nézd meg, hogyan imádkozik a kereszten, hogyan próbálja megmenteni szeretetével Júdást az utolsó pillanatban. Nézd hogyan fogadja újra kegyelmébe Pétert, aki megtagadja, mint mutatja egész életével azt, hogy ember az emberrel békéljen meg.

De ennél még többet is tett, mikor az emberrel való békességünket az Istennel való megbékélés feltételévé tette. Tudjuk jól, a Miatyánkban, más tanításban is ott van mindenütt az, hogy ahogyan én tudok megbocsátani az embernek, ugyanúgy bocsát meg az Isten is. Az én bűnbocsánatom bizonyos tekintetben feltétele az Isten bűnbocsánatának. Nem úgy, hogy előtte kell járni, hanem utána kell következni. Hatálytalanná, érvénytelenné válik Isten bűnbocsánata, ha nem jelentkezik abban, hogy én is kegyelmet gyakorolok. Elveszítem Isten kegyelmét, ha az ő kegyelme nem terem gyümölcsöt az én életemben. Ennél többet Isten nem tehetett azért, hogy békesség legyen Isten és ember, ember meg ember között.

Tehát Istenen nem fordul meg az, ha nincs békesség a földön. Világos, hogy akkor csak rajtunk fordul meg minden. Éppen ezért karácsony ünnepe nem arra való, hogy perbe szálljunk Istennel és számonkérjük Istentől, hogy hol van az angyalok által énekelt békesség a földön, hanem karácsony arra való, hogy bűnbánattal verjük mellünket, bocsásson meg nekünk, hogy amit olyan szépnak kezdeményezett, miattunk nem lett valóság, miattunk nincs békesség a földön. Mert mit csináltunk Isten békekövetével? Isten elküldötte egyszülött Fiát, mi ezt a békekövetet meggyilkoltuk. Aki figyelemmel kíséri a háborút, az tudja, milyen nagy sérelem az, mikor elindul az ellenséges táborból akár egy ember, akár egy kicsiny csoport fehér zászlóval a másik tábor felé békességes szándékkal és nem törődnek a fehér zászlóval s megölik a békeköveteket. Hogy felhorkan a világ lelkiismerete ilyen esetekben, milyen nagy lármát csapnak, hogy elítélik a gyilkosokat. Mi ezt csináltuk a kereszttel. A karácsonyi bölcsőben belép az Isten békekövete és mi az Isten parlamentertjét meggyilkoltuk. És mit csinál ember az emberek között? Nem törődik azzal, amire Isten teremtette. Fiának példáját megvalósíthatatlannak tartjuk és üdvösségünkkel nem törődve tovább marakodunk. És ez az, ami kell, hogy nagyon megalázzon bennünket ezen a karácsonyon. Hol a békesség? Nem én kérdezem az Istentől, egyedül Istennek van joga megkérdezni tőlem, az embertől, hova tetted a békességet és akkor nincs más megoldás, mint az, hogy leboruljunk előtte és így könyörögjünk néki: Isten, légy irgalmas nekem bűnösnek! És higgyünk abban, hogy feleletül ezt a választ kapjuk tőle: Békesség néked!

Ámen

Ima: Jóságos Isten, szerető mennyei Atyánk! Hálát adunk Neked azért a kegyelmedért, melyet karácsonykor is kijelentettél. Köszönjük Neked nagy békeszándékodat, hogy nem akarsz minket bűnünkben elpusztítani, hanem a mi megmentésünkre Fiadat elküldötted a földre. Köszönjük, hogy jött az evangéliummal a kegyelem, az amnesztia drága evangéliumával. Áldunk Téged azért, hogy megtetted az első lépést s meghoztad érte a legnagyobb áldozatot. Könyörgünk bocsásd meg nekünk, hogy mi ezt a nagy áldozatot nem méltányoljuk, hogy olyan sokszor elrontjuk béketörekvésedet, olyan sokszor szegülünk ellened mikor a mi érdekünk azt kívánná, hogy engedelmesen simuljunk bele világkormányzó szent kezedbe. Kérünk, bocsásd meg mindazt a békétlenséget, amit magunk körül csinálunk és szívünkben, családjunkban tettünk és kérünk hadd meg nekünk Uram irgalmadból a békességet. Ne vedd el tőlünk a karácsony ajándékát, hanem hadd meg nekünk. Adj békességet mindazok szívébe, akik nyugtalanok, akiknek szeme könnyes, ajka remeg, akik azokat keresik, akik hiányoznak nekik. Kérünk adj békességet azoknak, akik itthon maradtak és azoknak, akik elmentek. A szétszórt magyar családokat egyesítsd Urunk karácsony szent ünnepén a trónod előtt összetalálkozó imádságokban. Könyörgünk teremts békességet hazánk határai között s azt a sok mindent, amit ember összezavart Te magad bogozd ki. Urunk kérünk, Te magad csitítsd el az indulatokat.

Könyörgünk egyházunk, gyülekezetünk békességéért, kérünk Téged vezérelj minket kegyelmed útján biztos révpart felé. Kérünk Urunk, hogy ne lett légyen hiábavaló a békesség és szeretet ünnepe közöttünk.

Ámen

Úrvacsorai beszéd

Karácsony éjszakáján Isten szállást keresett, de nem volt számára hely. A karácsonyi úrvacsorában Jézus ismét szállást keres, nálad keres, szívedben kér helyet. Van-e helyed számára? Van-e hely Jézus Krisztus számára, aki drága ajándékot hoz neked, a bűnbocsánat drága ajándékát. Vagy azt mondod nincs hely? Oh borulj hát le előtte és mondd neki: Jöjj be oh Istennek áldott embere, foglald el helyedet, el van készítve számodra.

Ima: Zörgess Uram áldott igéd és a szent Sakramentomod által az én szívemnek ajtaján. Én is a publikánussal verem mellemet, hogy bejöhetsz. Tudom, hogy nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba és szívembe jöjj. Azt is tudom, hogy nagyon konok és kemény vagyok és Te nem szoktál erőszakkal betörni emberi szívekbe. Könyörgünk Neked, ha nem akar szívem ajtaja kinyílni előtted, vedd elő mindenható erődöt, törd be azt, hogy Zákeussal megismerhessem: Ma lett üdvössége az én házamnak.

Ámen